

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

UUSIMAA-KAAVA
2050

Uusimaa-kaava 2050 ESPOONLAHTI-SAUNALAHTI NATURA 2000 -ALUEEN NATURA-ARVIOINTI

Uudenmaan liiton julkaisu E 227 – 2019
ISBN 978-952-448-532-6
ISSN 2341-8885

Julkaisija: Uudenmaan liitto
Raportin laatija: Marko Nieminen, Faunatica Oy
Karttakuvat: © Faunatica Oy / Uudenmaan liitto
Pohjakartat: © Maanmittauslaitos

Helsinki 2019

Uudenmaan liitto // Nylands förbund
Helsinki-Uusimaa Regional Council

Esterinportti 2 B • 00240 Helsinki • Finland
+358 9 4767 411 • toimisto@uudenmaanliitto.fi
uudenmaanliitto.fi • [@Uudenmaanliitto](https://www.instagram.com/Uudenmaanliitto)

Sisällys

1. Johdanto	4
2. Natura-arviointi: Espoonlahti–Saunalahti (Kirkkonummi, Espoo)	5
2.1 Natura-alueen tärkeimmät piirteet	6
2.2 Natura-tietolomakkeella (2018) listatut uhat	7
2.3 Natura-alueeseen kohdistuvat maakuntakaavaehdotuksen merkinnät	7
2.4 Muut arviointiin vaikuttavat suunnitelmat ja hankkeet.....	8
2.5 Natura-alueen eheyttä ja luontoarvojen säilymistä tukevat tekijät maakuntakaavaehdotuksessa.....	8
2.6 Maakuntakaavaehdotuksen merkinnöistä Natura-alueeseen mahdollisesti kohdistuvat heikentävät vaikutukset	9
2.7 Vaikutusten arviointi luontotyyppi- ja lajikohtaisesti	9
2.7.1 Luontodirektiivin liitteen I mukaiset luontotyypit	9
2.7.2 Luontodirektiivin liitteen II mukaiset lajit	10
2.8 Toimenpiteet heikentävien vaikutusten ehkäisemiseksi tai lieventämiseksi	11
2.9 Johtopäätös.....	11
3. Lähteet	13

1. Johdanto

Maakuntakaava on Luonnonsuojelulain 65 §:n tarkoittama suunnitelma, jonka laatimisen aikana on huolehdittava siitä, että kaavan toteuttaminen ei merkittävästi heikennä niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai tarkoitus sisällyttää Natura 2000 -verkostoon. Siksi kaavan laadinnan aikana on selvitettävä riittävästi kaavan vaikutuksia Natura-alueisiin, jotta voidaan varmistua siitä, että kaava täyttää luonnonsuojelulain vaatimukset.

Uusimaa-kaava 2050 on kaikki keskeiset maankäytön teemat käsittelevä maakuntakaava, jonka aikatahtain on vuodessa 2050. Uusimaa-kaavassa moni teema osoitetaan kehittämisperiaate- ja kohdemerkinnöillä, mistä syystä kaava on otteeltaan aikaisempia maakuntakaavoja strategisempi ja joustavampi. Toisaalta kaavamääräysten ohjausvaikutuksen merkitys on entisestään korostunut. Natura-alueet osoitetaan kaavassa valtioneuvoston päätösten mukaisina.

Kaavatyön aikana on arvioitu vaikutuksia kaikkien Uudenmaan Natura 2000 -verkostoon kuuluvien alueiden osalta. Tarkempiin Natura-kynnysarviointeihin ja Natura-arviointeihin on valittu ne Natura-alueet, joihin kohdistuu Uusimaa-kaavassa merkittävimpiä maankäyttöpaineita. Kaavan luonnosvaiheessa on laadittu Natura-kynnysarviointi kahdeksalle ja Natura-arviointi neljälle Natura-alueelle. Yksi kynnysarvioinnin kohteista oli *Espoonlahti–Saunalahti* -Natura-alue.

Kaavaehdotusvaiheessa Espoonlahti–Saunalahti -Natura-alueen luoteispuolelle lisättiin raskaan raideliikenteen varikkoa koskeva kohdemerkintä, mistä syystä kaavaluonnoksen Natura-tarveharkinta (Nieminen & Koskimies 2019) katsottiin tarpeelliseksi päivittää. Arviointi kohdistui joulukuussa 2018 hyväksytyissä Natura-tietolomakkeissa esitettyihin luontotyyppeihin ja lajeihin.

Arvioinnin laati FT Marko Nieminen Faunatica Oy:stä. Siitä pyydetään Luonnonsuojelulain 65 §:n mukaisesti lausunto ELY-keskukselta keskukselta ja Metsähallitukselta, jonka hallinnassa on Natura-alueita.

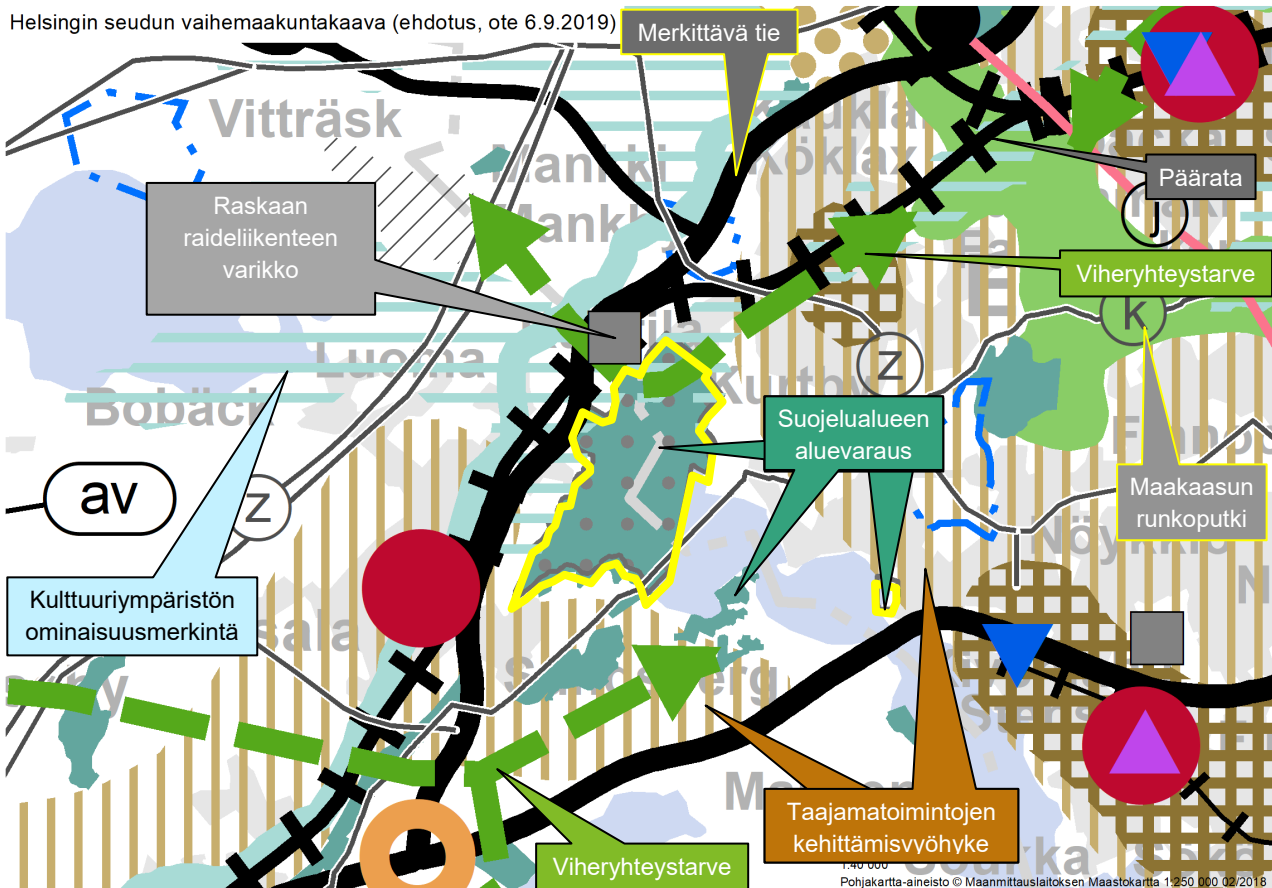
2. Natura-arviointi: Espoonlahti–Saunalahti (Kirkkonummi, Espoo)

Aluetunnus: FI0100027

Aluetyyppi: SAC

Pinta-ala: 223 ha

Meripinta-alan osuus: 79 %

Kuva 1. Espoonlahti–Saunalahti -Natura-alueeseen kohdistuvat maakuntakaavaehdotuksen merkinnät. Natura-alueen ulkorajat osoitettu keltaisella viivalla. (Ote Uusimaa-kaava 2050 kaavaehdotuksesta.)

2.1 Natura-alueen tärkeimmät piirteet

Koodi	Luontotyyppiluokka	Peittävyys (%)
N01	Merialueet ja merenlahdet	81
N07	Suot ja rantakasvillisuus	8
N10	Kosteet ja tuoreet niityt	5
N16	Lehtipuumetsät	6

Kaksiosainen Natura-alue, jonka isompi osa Espoonlahti koostuu ruovikkoisesta merenlahdesta sekä valtakunnallisesti merkittävän jalopuulehdon, niittyjen ja hakamaan muodostamasta maa-alueesta. Espoonlahdella on merkitystä vesi- ja kosteikkolinnuston pesimäalueena sekä muutonaikaisena levähdyspaikkana. Fiskarsinmäen niityillä ja hakamailla on aloitettu laidunnus uudestaan 2000-luvun alussa, ja näiden luontotyyppien säilyminen pidemmällä aikavälillä on riippuvaista hoitotoimien jatkuvuudesta. Pieni itäinen osa – Saunalahti (Natura-aluemerkintä puuttuu sen pienen koon vuoksi maakuntakaavan tarkkuustasosta) – on mukana meriuposkuoriaisen (*Macrolea pubipennis*) esiintymispaikkana, ja lajilla on esiintymä myös Espoonlahden osa-alueen kaakkoisosassa. Espoonlahden vedenlaatu on parantunut viime vuosina ja on nykyisin tyydyttävä.

Espoonlahti–Saunalahti -Natura-alueen Natura-tietolomakkeella (2018) listataan seitsemän direktiivin 92/43/ETY liitteen I mukaista luontotyyppiä ja kaksi liitteen II mukaista lajia (yksi kovakuoriaislaji, yksi lehtisammallaji). Direktiivin 2009/147/EY 4 artiklan mukaisia lintulajeja ei ole listattu.

Luontodirektiivin liitteen I mukaiset luontotyypit

- 1150 Rannikon laguunit*, 4 ha
- 1160 Laajat matalat lahdet, 181 ha
- 1630 Merenrantaniityt*, 2,1 ha
- 6430 Kosteet suurruohoniityt, 9 ha
- 9020 Jalopuumetsät*, 1,7 ha
- 9050 Lehdot, 5,7 ha
- 9070 Hakamaat ja kaskilaitumet, 2,4 ha

Luontodirektiivin liitteen II mukaiset lajit

- Katkokynsisammal (*Dicranum viride*)
- Meriuposkuoriainen (*Macrolea pubipennis*)

Natura-tietolomakkeen (2018) mukaiset suojelutavoitteet:

Kaikki yo. taulukoissa mainitut luontotyypit ja lajit kuuluvat alueen suojeluperusteisiin ja kaikkien niiden suojeluperusteena on vähintäänkin alueen merkityksen säilyttäminen osana verkostoa.

Lisäksi alueen suojelussa ja hoidossa painotetaan seuraavia tavoitteita:

- alueella vallitseva luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tila säilytetään turvaamalla luonnon omien prosessien mukainen kehitys
- alueella vallitseva luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tila säilytetään hoitotoimenpiteillä

- luontotyyppin ja lajin elinympäristön laatua tai lajin populaation elinvoimaisuutta parannetaan ennallistamis- ja hoitotoimenpitein.

2.2 Natura-tietolomakkeella (2018) listatut uhat

Kaikkein tärkeimmät vaikutukset ja toimet, joilla on suuria vaikutuksia alueeseen

Ei ole.

Muita tärkeitä vaikutuksia, joilla kohtalaisia/vähäisiä vaikutuksia alueeseen

Uhat ja kuormitukset alueen sisällä

- Kohtalaisia vaikutuksia: Virkistyskalastus (F02.03); Tallaaminen, kuluminen, liikakäyttö (G05.01); Rehevöityminen (luonnollinen) (K02.03)
- Vähäisiä vaikutuksia: Energiansiirron, vesihuollon ja tietoliikenteen linjat ja rakenteet (D02)

Uhat ja kuormitukset alueen ulkopuolella

- Kohtalaisia vaikutuksia: Lannoitus (A08)
- Vähäisiä vaikutuksia: Muut asumismuodot (esim. loma-) (E01.04); Haja-asutus (E01.03); Biosidien, hormonien ja kemikaalien käyttö maataloudessa (A07); Maa- ja metsätalouden hajakuormituksen aiheuttama pintavesien saastuminen (H01.05)

Merkittävimmät ihmisvaikutukset ovat siis seurauksia Natura-alueen maa- ja vesialueiden virkistyskäytöstä sekä alueen ulkopuolelta tulevaa valuma-alueiden ravinnekuormitusta (maatalous, hulevedet) ja vanhoista maatalouden päästöistä ja asutuksen jätevesistä johtuvasta sisäisestä kuormituksesta aiheutuvaa rehevöitynyttä tilaa ylläpitävää vaikutusta (Muurinen ym. 2012, Vahtera ym. 2016).

2.3 Natura-alueeseen kohdistuvat maakuntakaavaehdotuksen merkinnät

Alue on kokonaan **suojelualuevarausta**.

Alueen pohjoisosassa ja sen länsipuolella on valtakunnallisesti ja/tai maakunnallisesti merkittävän **kulttuuriympäristön** ominaisuusmerkintä.

Alueen etelä- ja pohjoispuolella kulkee **viheryhteystarve**.

Alueen luoteisreunalla on **raskaan raideliikenteen varikon** kohdemarkintä.

Alue sijaitsee **taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeiden** kehittämisperiaatemarkintöjen välissä, mutta ne eivät ulotu Natura-alueen rajaan asti.

Alueen länsi- ja pohjoispuolella kulkevat olemassa olevat **päärata** ja **maakunnallisesti merkittävä tie (Kehä III)** sekä kaakkoispuolella **maakaasun runkoputki**. Näiden osalta maakuntakaavaehdotus toteaa nykytilan, eikä aiheuta uusia vaikutuksia.

2.4 Muut arviointiin vaikuttavat suunnitelmat ja hankkeet

Espoon eteläosien yleiskaava 2030:ssa on seuraavat kaavamerkinnot:

- Natura-alueen osa-alueet on merkitty luonnonsuojelualueiksi. Luoteessa alue rajautuu olemassa olevaan maa- ja metsätalousvaltaiseen alueeseen. Natura-alueen reunalle on merkitty virkistysaluetta maa-alueille niin laajalti kuin se on mahdollista nykyisellään säilyvien sekä laajennettavien ja täydennettävien pientaloalueiden osalta. Natura-alueen reunalle ei osoiteta uusia rakentamisalueita. Alueen sisällä on yksi olemassa oleva satamatoimintojen alue, jota voidaan edelleen kehittää.

Kirkkonummen kunnan kaavoitusohjelma 2017–2021:ssä kerrotaan Espoonlahteen rajautuvien Luoman ja Masalan osayleiskaavojen kehityskuvan tavoitteina mm. ”tiivistää voimakkaasti asemanympäristön maankäyttöä, tuoda alueelle lisää palveluja ja asukkaita, luoda uusi yhtenäinen virkistysreitti Espoonlahden rannoille sekä vahvistaa viheryhteyksiä keskusmetsän, Vitträskin ja Espoonlahden välillä.”

Alueen luoteispuolelle suunnitellaan raskaan raideliikenteen varikkoa. Varikolle on kaksi vaihtoehtoista sijaintia Natura-alueen läheisyydessä: Luoma ja Mankki (Veijovuori ym. 2019).

2.5 Natura-alueen eheyttä ja luontoarvojen säilymistä tukevat tekijät maakuntakaavaehdotuksessa

Kaikkien Natura 2000 -alueiden eheyden ja luontoarvojen turvaamiseksi on maakuntakaavaehdotuksessa seuraava yleismääräys:

- ”Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon Natura 2000 -ohjelmaan kuuluvat tai siihen kuuluviksi ehdotetut alueet, turvattava alueiden koskemattomuus, arvioitava suunnitelmasta alueelle kohdistuvat vaikutukset ja huolehdittava ettei merkittävästi heikennetä niitä luonnonarvoja, joiden perusteella alue on ehdotettu tai sisällytetty Natura 2000 -verkostoon.”

Suojelualuevarauksen rauhoitusmääräykset mahdollistavat Natura-luontoarvojen asianmukaisen huomioimisen.

Alueeseen rajautuva ja osin sen kanssa päällekkäinen kulttuuriympäristömerkintä tukee myös luontoarvojen säilymistä, mikäli se hillitsee rakentamisen tehokkuutta.

Alueen etelä- ja pohjoispuolella kulkevat viheryhteystarvemerkinnot parantavat Natura-alueen yhteyttä ympäröiviin alueisiin ja siten myös alueen kytkeytyneisyyttä.

Taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeiden kehittämisperiaatemerkinnot pitää sisällään kaikki maankäyttömuodot. Tarkemmassa suunnittelussa sovitetaan eri maankäyttömuodot yhteen, ja voidaan ottaa huomioon paikalliset suojelualueet ja virkistysalueet, yhteydet maakunnalliseen virkistysalueverkostoon, kehittämisvyöhykkeen suhde Natura-alueisiin sekä varmistaa riittävän puskurivyöhykkeen olemassaolo Natura-alueen ympärillä.

2.6 Maakuntakaavaehdotuksen merkinnöistä Natura-alueeseen mahdollisesti kohdistuvat heikentävät vaikutukset

Alueen luoteispuolella olevalla kohdemerkinnällä osoitettu raskaan raideliikenteen varikko aiheuttaa rakentamisen ja käytön aikana ainakin hulevesistä, melusta, tärinästä ja valaistuksesta johtuvia heikentäviä vaikutuksia ympäristöönsä (Veijovuori ym. 2019). Luoman vaihtoehdolla on suuremmat melu-, tärinä- ja valovaikutukset Natura-alueeseen kuin Mankin vaihtoehdolla, sillä Luoman vaihtoehdo sijaitsee merkittävästi lähempänä Natura-aluetta (lähimmillään alle 100 m etäisyydellä alueen rajasta, Kehä III:n toisella puolella) kuin Mankin vaihtoehdo (lähimmillään n. 350 m etäisyydellä alueen rajasta, Hangon radan toisella puolella). Meluvaikutuksista ei vielä ole perusteellista selvitystä, mutta sekä lisääntyneen valaistuksen että lähiliikennejunien aiheuttama tärinä arvioidaan Natura-alueelle vähäiseksi, ja tärinä voidaan torjua sopivilla pohjarakenneratkaisuilla (Veijovuori ym. 2019). Molempien alueiden läpi kulkee nykyisin avo-ojia ja vesi valuu kummaltakin alueelta Espoonlahteen, joten ilman huolellisia toimenpiteitä sekä rakennustöiden aikaiset että valmiin varikon hulevesien vaikutukset voivat heikentää Espoonlahden veden laatua.

Taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeen kehittämisperiaatemarkintä ja keskustatoimintojen kohdemerkinnän edellyttämä tiiviimpi rakentaminen saattavat aiheuttaa kasvavaa virkistyskäyttöpainetta Natura-alueen maa- ja vesialueilla. Lisääntyvän asutuksen kautta vesialueelle saattaa tulla enemmän hajakuormitusta.

Kehä III:een kohdistuu mahdollisesti kunnostustoimenpiteitä ja tarve liikennekapasiteetin kasvattamiseen, jonka seurauksena liikennemäärä kasvaa ja meluvaikutukset todennäköisesti kasvavat.

2.7 Vaikutusten arviointi luontotyyppi- ja lajikohtaisesti

2.7.1 Luontodirektiivin liitteen I mukaiset luontotyypit

Maakuntakaavaehdotuksella ei ole suoria vaikutuksia luontodirektiivin liitteen I mukaisiin luontotyyppeihin. Epäsuoria, vähäisiä tai kohtalaisia heikentäviä vaikutuksia voi syntyä lähiseudun rakentamisen aikaansaaman virkistyskäytön todennäköisen kasvun sekä uuden raskaan raideliikenteen varikon johdosta.

Virkistyskäytön kasvu todennäköisesti lisää jalopuumetsän ja lehdon kulutusvaikutusta Fiskarsinmäen alueella, mikä heikentää näiden luontotyyppien laatua. Alueen perinneympäristöjen säilyminen on riippuvaista hoitotoimien jatkuvuudesta, johon ei voida kaavoituksella vaikuttaa. Virkistyskäytön ja pienvenesataman kehittämisestä johtuva vesiliikenteen lisääntyminen vesialueilla sekä Kehä III:n ja raskaan raideliikenteen varikon lisääntyvä meluvaikutus johtaa linnuston pesimäaikana kokeman häiriön määrän kasvuun (linnut eivät kuitenkaan sisälly alueen suojeluperusteisiin).

Natura-alueen ympäristöön kaavailtu lisärakentaminen (ml. raskaan raideliikenteen varikko) johtaa vedenlaadun heikkenemiseen lisääntyvän ravinnekuormituksen johdosta, ellei hulevesien käsittelyä hoideta asianmukaisesti esimerkiksi viivytys- ja erotuslaitteilla. Mikäli jaksossa 2.8 esitetyt lievennystoimet toteutetaan, on todennäköistä, että hulevesistä johtuvia heikentäviä vaikutuksia Natura-alueen perusteena oleviin luontodirektiivin liitteen I mukaisiin luontotyyppeihin ei synny tai ne ovat vähäisesti edullisia (taulukko 1).

2.7.2 Luontodirektiivin liitteen II mukaiset lajit

Maakuntakaavaehdotuksella ei ole suoria vaikutuksia katkokynsisammalen tai meriuposkuoriaisen elinympäristöihin.

Virkistyskäytön aiheuttama kulutusvaikutus Fiskarsinmäen alueella vaikuttaa todennäköisesti heikentävästi katkokynsisammalen esiintymien tilaan. Vaikutuksen suuruus riippuu esiintymisen tarkoista sijainneista suhteessa kulkureitteihin, ja tämä tulee huomioida alueen käytön suunnittelussa ja toteutuksessa. Meriuposkuoriaisen esiintymiin voi olla heikentäviä vaikutuksia vedenlaatua huonontavilla tekijöillä, erityisesti hulevesillä, sekä mahdollisesti toteutettavilla ruoppauksilla, joiden vaikutusalueella esiintymät ovat. Ravinnekuormituksesta johtuva järviruokoesiintymien laajeneminen kaventaa meriuposkuoriaiselle soveliaan elinympäristön määrää.

Taulukko 1. Yhteenvedo Uudenmaan maakuntakaavaehdotuksen arvioituista vaikutuksista Espoonlahti–Saunalahti -Natura-alueen perusteena oleviin luontodirektiivin liitteen I mukaisiin luontotyyppisiin ja luontodirektiivin liitteen II mukaisiin lajeihin sekä vaikutusten merkittävyys (0 = ei vaikutusta, +/- = vähäinen edullinen/heikentävä vaikutus, ++/- – = kohtalainen edullinen/heikentävä vaikutus, +++/- – – = merkittävä edullinen/heikentävä vaikutus).

Arvioinnin lähtökohtana on, että jaksossa 2.8 esitetyt lievennystoimet toteutetaan.

Luontodirektiivin liitteen I mukaiset luontotyypit		
Luontotyyppi	Vaikutus	Merkittävyydet
Rannikon laguunit*	Hulevesien määrän kasvu lähiseudun rakentamisen vuoksi vaikuttaa vedenlaatuun heikentävästi; voidaan lieventää erityisesti viivytys- ja erotusaltaiden avulla ja samalla vaikuttaa positiivisesti vedenlaatuun	0/+
Laajat matalat lahdet	Hulevesien määrän kasvu lähiseudun rakentamisen vuoksi vaikuttaa vedenlaatuun heikentävästi; voidaan lieventää erityisesti viivytys- ja erotusaltaiden avulla ja samalla vaikuttaa positiivisesti vedenlaatuun	0/+
Merenrantaniityt*	Ei erityistä virkistyskäyttöpainetta; kestävät hyvin kulutusta	0
Kosteat suurruohoniityt	Ei erityistä virkistyskäyttöpainetta; kestävät hyvin kulutusta	0
Jalopuumetsät*	Virkistyskäytöstä aiheutuvaa paikoittaista maaston kulumista; lievennetään ohjaamalla ihmisten liikkumista	–
Lehdot	Virkistyskäytöstä aiheutuvaa paikoittaista maaston kulumista saattaa esiintyä; lievennetään ohjaamalla ihmisten liikkumista	–
Hakamaat ja kaskilaitumet	Laidunnetuilla alueilla ei käytännössä virkistyskäyttöä, kestävät hyvin kulutusta	0
Luontodirektiivin liitteen II mukaiset lajit		
Katkokynsisammal	Virkistyskäytöstä aiheutuvaa paikoittaista maaston kulumista; lievennetään ohjaamalla ihmisten liikkumista pois lajin esiintymistä	0
Meriuposkuoriainen	Hulevesien määrän kasvu lähiseudun rakentamisen vuoksi vaikuttaa vedenlaatuun heikentävästi; lievennetään vedenlaatua parantavilla toimilla sekä ruoppausten laajuutta ja ajoitusta kontrolloimalla	0

2.8 Toimenpiteet heikentävien vaikutusten ehkäisemiseksi tai lieventämiseksi

Natura-alueen luoteispuolelle osoitetun raskaan raideliikenteen varikon laajuus, sijainti ja muut ominaisuudet tulee määritellä yksityiskohtaisessa suunnittelussa siten, että rakentamisesta ja käytöstä aiheutuvat melu-, hulevesi-, valaistus- ja muut ympäristöhäiriöt ovat mahdollisimman vähäiset. Veijovuoren ym. (2019) mukaan varikolle toteutetaan aluekohtaiset hulevesijärjestelyt. Vastaava käsittelytarve on myös asutusalueiden hulevesille, ja kaiken Natura-alueelle kulkeutuvan huleveden ravinnekuormitus tulee minimoida esimerkiksi viivytys- ja erotusaltaiden avulla. Asutus- ja varikkoalueiden hulevesien asianmukaisella käsitellyllä (taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeen suunnittelumääräyksen mukaisesti) voidaan jopa pienentää ravinnevalumiin määrää nykytilanteeseen verrattuna maatalousalueiden muuttuessa rakennetuiksi alueiksi. Tällä olisi todennäköisesti edullinen vaikutus alueen vesiluontotyyppisiin. Nykyisin Espoonlahden vedenlaatu on vedenlaatuoluokituksen mukaan jo parantunut vähitellen, mutta vesi on silti usein sameaa ja leväkukinnot tavallisia.

Myös meriuposkuoriaiseen kohdistuvia heikentäviä vaikutuksia voidaan lieventää vedenlaatua parantavilla toimilla. Muita meriuposkuoriaisen kannalta olennaisia lievennyskeinoja ovat mahdollisesti toteutettavien ruoppauksen toteutustapa, sijainti ja ajoitus sekä järviruokokasvustojen leviämisen kontrollointi. Ruoppaukset tulee toteuttaa menetelmillä, joista ravinteita leviää vesifaasiin mahdollisimman vähän. Ruoppauksia ei tule tehdä meriuposkuoriaisesiintymien läheisyydessä ainakaan kasvukauden aikana, jotta lajin ravintokasvit eivät peity sedimentillä. Meriuposkuoriaisesiintymissä ruoppauksia ei pidä tehdä lainkaan, sillä laji elää koko elinkiertonsa ajan vedessä. Järviruokoesiintymiä tulee kontrolloida, sillä ne kaventavat meriuposkuoriaiselle soveliaan elinympäristön määrää ja ruo'on toistuva niitto toimii siten osaltaan heikentävien vaikutusten lievennyskeinona.

Virkistyskäytön ohjaaminen on erityisen olennaista, kun virkistyskäytön määrä oletettavasti vähitellen kasvaa. Virkistyskäytön haittavaikutuksia voidaan vähentää erityisesti yleiskaavamääräyksillä, alueen hoito- ja käyttösuunnitelman laatimisella ja toteuttamisella sekä tiedotuksen keinoin. Virkistyskäytön ohjaaminen tietyille poluille Fiskarsinmäen alueella lieventää jalopuumetsän ja lehdon kulutusvaikutusta, joka uhkaa heikentää näiden luontotyyppien laatua. Kulutusvaikutuksen kontrollointi tukee myös katkokynsisammalen säilymistä jalopuiden rungoilla.

Virkistyskäytön ja pienvenesataman kehittämisestä johtuva vesiliikenteen lisääntyminen, Kehä III:n aiheuttama meluvaikutusten lisääntyminen sekä raskaan raideliikenteen varikon aiheuttama meluvaikutuksen ja valosaasteen lisääntyminen johtavat linnuston erityisesti pesimäaikana kokeman häiriön määrän kasvuun, mutta Natura-alueen perusteena oleviin luontoarvoihin tai lajeihin niillä ei ole vaikutusta (linnut eivät sisälly alueen suojeluperusteisiin). Meluvaikutuksia on mahdollista lieventää useilla ratkaisulla, erityisesti melusuojuuksella, ja valosaastetta vähentää merkittävästi suuntaamalla valaistuksen valaistavaan kohteeseen.

2.9 Johtopäätös

Maakuntakaavaehdotuksesta ei ole suoria vaikutuksia *Espoonlahti–Saunalahti* -Natura-alueeseen, mutta Natura-alueen lähiympäristössä tapahtuvista muutoksista voi aiheutua epäsuoria heikentäviä vaikutuksia Natura-alueen perusteena oleville luontotyypeille ja lajeille. Olennaiset heikentävät vaikutukset ovat raskaan raideliikenteen varikon rakentamisen ja taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeiden lisärakentamisen seurauksena Espoonlahden vedenlaadun heikkeneminen sinne valuvien hulevesien määrän kasvun ja/tai heikon laadun vuoksi sekä taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeiden kasvavan väestön aikaansaama virkistyskäytön lisääntyminen. Ilman

lievennystoimia heikentävien vaikutusten arvioidaan olevan korkeintaan kohtalaisia luontotyyppien osalta ja vähäisiä lajien osalta. Lievennystoimilla vaikutukset voidaan todennäköisesti kokonaan ehkäistä tai jopa saada aikaan edullisia vaikutuksia nykytilanteeseen verrattuna.

Vedenlaadun heikkenemisen estäminen on sekä meriuposkuoriansen toimeentulon että vesialueen Natura-luontotyyppien laadun kannalta keskeisintä. *Espoonlahti–Saunalahti* -Natura-alueella ympäröivien maa-alueiden kehittämisessä tuleekin kiinnittää erityistä huomiota kaikkiin vedenlaatuun vaikuttaviin tekijöihin. Tarvittavat lievennystoimenpiteet voidaan toteuttaa asianmukaisesti yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa, jolloin voidaan määritellä mm. riittävät suojavyöhykkeet ja varmistaa hulevesien riittävä käsittely. Virkistyskäytön tai lisääntyvän melun ja valon vaikutukset eivät kohdistu merkittävästi Natura-alueen perusteena oleviin luontotyyppisiin tai lajeihin. Poikkeuksena on jalopuumetsään ja lehtoon sekä katkokynsisammaleeseen kohdistuva kulutusvaikutus, jota voidaan lieventää virkistyskäyttöä ohjaamalla.

Maakuntakaavaehdotuksesta ei ole suoria heikentäviä vaikutuksia, ja se mahdollistaa myös epäsuorien heikentävien vaikutusten estämisen tai lieventämisen. Näin ollen Uusimaa-kaava 2050:n ehdotus ei yksistään tai tarkasteltuna yhdessä muiden tiedossa olevien hankkeiden tai suunnitelmien kanssa merkittävästi heikennä luonnonsuojelulain tarkoittamalla tavalla *Espoonlahti–Saunalahti* -Natura-alueen valinnan perusteena olevia luontoarvoja tai alueen eheyttä.

3. Lähteet

- Airaksinen, O. & Karttunen, K. 2001: Natura 2000 -luontotyyppiopas. 2. korjattu painos. – Ympäristöopas 46. Suomen ympäristökeskus, Helsinki.
- Espoon kaupunki: Espoon eteläosien yleiskaava 2030.
- Kirkkonummen kunta: Kaavoitusohjelma 2017-2021.
- Lammi, E. & Routasuo, P. 2013: Espoon arvokkaat luontokohteet 2012. – Espoon ympäristölautakunnan julkaisusarja 2/2013.
- Lammi, E. & Routasuo, P. 2017: Espoon lintuvedet uhanalaisten lintujen pesimäympäristönä. – Espoon ympäristökeskuksen monistesarja 1/2017.
- Muurinen, J., Pääkkönen, J.-P., Räsänen, M., Vahtera, E., Turja, R. & Lehtonen, K. K. 2012: Helsingin ja Espoon merialueen tila vuosina 2007–2011. Jätevesien vaikutusten velvoitetarkkailu. – Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen julkaisuja 4/2012.
- Natura 2000 -tietolomake 2018. – Valtioneuvoston päätös 5.12.2018. http://www.ym.fi/fi-FI/Luonto/Luonnon_monimuotoisuus/Luonnonsuojelualueet/Naturaalueet/Verkoston_ja_tietojen_tayden_taminen.
- Natura-luontotyyppikartta. Uudenmaan ELY-keskus, 14.11.2018.
- Nieminen, M. & Koskimies, P. 2019: Uusimaa-kaava 2050: kahdeksan Natura 2000 -alueen Natura-tarveharkinta ja neljän alueen Natura-arviointi. – Faunatican raportteja 63/2018. 136 s.
- Saari, S. 2006: Meriuposkuoriansen (*Macroplea pubipennis*) esiintyminen Espoonlahden alueella. Luontoselvitys Espoon eteläosien yleiskaavatyötä varten. – Espoon kaupunkisuunnittelukeskuksen tutkimuksia ja selvityksiä B 79:2006.
- SYKE & Metsähallitus 2016: Natura 2000 -luontotyyppien inventointiohje. Versio 6. (28.1.2016). – Suomen ympäristökeskus & Metsähallitus.
- Syrjänen, K. 2009: *Dicranum viride* – erittäin uhanalainen.. – Julk.: Laaka-Lindberg, S., Anttila, S. & Syrjänen, K. (toim.). Suomen uhanalaiset sammat. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. Ympäristöopas. S. 86–88.
- Vahtera, E., Räsänen, M., Muurinen, J. & Pääkkönen, J.-P. 2016: Pääkaupunkiseudun merialueen tila 2014–2015. – Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen julkaisuja 2/2016.
- Veijovuori, S., Uski, V.-M., Kiuru, T. & Ronkainen, T. 2019: Lähiliikennevarikkoselvitys Espoon ja Kirkkonummen alueella. Esiselvitys. – Väyläviraston julkaisuja 35/2019. Väylävirasto, Helsinki.

Uudenmaan liitto // Nylands förbund
Helsinki-Uusimaa Regional Council

Esterinportti 2 B • 00240 Helsinki • Finland
+358 9 4767 411 • toimisto@uudenmaanliitto.fi • uudenmaanliitto.fi